

Stort leider Nasrallah zich met Hezbollah, terwijl hij veel te verliezen heeft, in een oorlog met Israël?

Achtergrondartikel uit het ND, door [Jenne Jan Holtland / vk](#), vrijdag 3 november 2023

Gaat Hezbollah zich serieus mengen in het conflict tussen Hamas en Israël en sleept het zo een belangrijk deel van de Arabische wereld mee in een gewapende strijd? Het woord is aan leider Hassan Nasrallah. Hij houdt vrijdagmiddag zijn eerste toespraak sinds het uitbreken van het conflict.

Op vrijdagmiddag, drie uur lokale tijd, zal vrijwel iedereen in Libanon afstemmen op dezelfde tv-zender. De 63-jarige leider van Hezbollah, Hassan Nasrallah, begint dan aan zijn eerste toespraak sinds de uitbraak van de Gaza-oorlog. beeld epa / Wael Hamzeh

AMSTERDAM

Op vrijdagmiddag, drie uur lokale tijd, zal vrijwel iedereen in Libanon afstemmen op dezelfde tv-zender. De 63-jarige leider van Hezbollah, Hassan Nasrallah, begint dan aan zijn eerste toespraak sinds de uitbraak van de Gaza-oorlog. De verwachtingen zijn groot, de nervositeit ook, want de koers van Libanon (en een deel van de regio) in deze oorlog ligt feitelijk in zijn handen. Nasrallah is geen premier of president, en toch is hij degene die eigenhandig kan besluiten een 'tweede front' te openen in de oorlog met Israël.

Formeel is de toespraak bedoeld om de naar schatting vijftig 'martelaren' te eren die bij Hezbollah gedood zijn door Israëlische raketten en bewapende drones. Maar in werkelijkheid zal Nasrallah het moment aangrijpen om zich te richten tot Arabieren in de hele regio, van Irak tot Jemen en van Egypte tot Syrië en de Palestijnse gebieden.

Afgaande op Nasrallah's reputatie, opgebouwd in dertig jaar als secretaris-generaal, zal hij de beweging (die in Europa en Amerika op de lijst van terroristische organisaties staat) afspiegelen als een speler van regionale allure die het machtige Israëlische leger dwingt tot moeilijke keuzes. Iedere

militair die Israël naar de grens met Libanon stuurt, kan immers niet ingezet worden tegen Hamas in de bezette Gazastrook.

De grote vraag is: blijft het bij dreigende woorden, of gaat hij een escalatie aankondigen?

Joseph Daher (Universiteit van Lausanne), auteur van een boek over de militante beweging, denkt dat het cruciaal is hoe Nasrallah en zijn broodheer Iran de Israëlische Gaza-invasie beoordelen. 'In hoeverre denken ze dat Hamas de Israëlische aanvallen kan weerstaan? Hoeveel hooggeplaatste Hamas-strijders komen er nu om? Op basis daarvan gaat men een beslissing maken.'

Wie Nasrallah's overwegingen beter wil begrijpen, moet terug naar de geschiedenis. Naar het jaar 1977 bijvoorbeeld, toen hij als 17-jarige zoon van een groenteboer werd uitverkoren om islamitisch recht te gaan studeren in de Iraakse stad Najaf. Vanwege de repressie tegen sjiieten onder dictator Saddam Hoessein moest hij na twee jaar terug naar huis, waar hij – ofschoon piepjong – begon op te klimmen binnen Hezbollah. Zijn religieuze status is tegenwoordig groot: Nasrallah wordt gerekend tot de afstammelingen van de profeet Mohammed, en draagt daarom de eretitel *sayyid* ('heer').

Zijn beweging laat zich inspireren door de islamitische revolutie (1979) in Iran, en wordt getraind, gefinancierd en met wapens uitgerust door de Iraanse revolutionaire garde, de elitetroepen van ayatollah Ali Khamenei. De banden zijn nauw. Ter illustratie: Esmail Qa'ani, het hoofd van de special forces van de revolutionaire garde, is volgens de goed ingevoerde website Amwaj al weken in Beiroet voor koortsachtig overleg met Hezbollah en andere groeperingen uit de pro-Iraanse 'as van het verzet'.

vuist maken

Diezelfde 'as van het verzet', waar ook Syrië en Hamas toebehoren, heeft sinds decennia een gedeeld belang: een vuist maken tegenover Israël. Zijn *finest hour* beleefde Nasrallah dan ook in 2000, toen Israël zich na een slopende strijd (waar Nasrallah's oudste zoon bij omkwam) terugtrok uit Zuid-Libanon, een strook die het vijftien jaar lang bezet had gehouden. Triomfantelijk verklaarde Nasrallah dat Israël 'met al zijn kernwapens' in werkelijkheid 'zwakker is dan een spinnenweb'.

Het was de redenaar Nasrallah zoals Libanezen hem kennen: charismatisch, polariserend en antiwesters tot op het bot. Vanwege de Amerikaanse dominantie beschouwt hij de bestaande wereldorde als ten diepste onrechtvaardig. Waarden doen er niet toe, zo verklaarde hij in 2017, alles draait om keiharde belangen. 'We leven in een wereld van wolven. [...] Als we zwak zijn, vallen we ten prooi aan de sterken.'

Oorlogen met Israël (de laatste was in 2006) zijn in dat wereldbeeld simpelweg logisch: wie ze uit de weg gaat, wordt niet serieus genomen. Een tweede missie van Hezbollah, een islamitische staat vestigen, is daarentegen naar de achtergrond verdwenen. Als leider weet Nasrallah dat de andere religieuze groepen in Libanon (o.a. Grieks-orthodoxen, maronieten, druzen en soennieten) een theocratie naar Iraans model nooit zullen accepteren. Sowieso heeft Hezbollah steeds meer te verliezen, nu het als ex-guerrillaorganisatie is uitgegroeid tot een sjiitisch mini-imperium met eigen scholen, eigen ziekenhuizen, mediakanalen, een commerciële bank en een fractie in het parlement.

verliezen

Ook in de Gaza-oorlog kan Nasrallah veel verliezen. Hij weet dat de meeste Libanezen (en Iraniërs) niet op een oorlog zitten te wachten, en houdt nauwelijks goede opties over: opent hij een front, dan riskeert hij een harde tegenreactie van zowel Israël als de Amerikanen, die twee vliegdekschepen

naar het Midden-Oosten hebben gestuurd. Doet hij niets, dan verliest de 'as van het verzet' aan geloofwaardigheid omdat ze een bondgenoot (Hamas) in de steek laten.

Minstens zo nerveus is daarom de stemming in veel andere Arabische landen. Ali Taher Alhamood, hoofd van denktank Bayan Center in Bagdad, denkt dat de sjiiitische milities in Irak (eveneens lid van de 'as') hun acties op Nasrallah's woorden gaan afstemmen. 'Het is een gevaarlijk moment. Als Hezbollah zich echt in deze oorlog stort, dan denk ik dat de milities hier gaan volgen.'

Het woord is aan de *sayyid*.

<https://www.nd.nl/nieuws/buitenland/1198729/stort-leider-nasrallah-zich-met-hezbollah-terwijl-hij-toch-ve#/reader>